VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za vzácnými živočichy a bludičkami do Jistebníku

GPS souřadnice: 49.7474092, 18.1473751

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Velmi lehká a příjemná trasa kolem rybníků a přírodou pro děti od pěti let. Kočárky a kola bohužel neprojedou – pouze hodně terénní. Psy můžete vzít s sebou, pokud je budete mít na vodítku.

Vzdálenost od Prahy: 350 km ujedete asi za tři a půl hodiny autem. Z Prahy pojedete po dálnici D1 do Brna, odtud do Olomouce a poté se držíte směru Ostrava. Odbočíte na sjezdu 342 směr Jistebník.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: Zaparkujete zdarma u nádraží.

Možnost občerstvení: Svačinku s sebou. Kavárna Oáza, v obci je také restaurace Na Obci a Restaurace Horní Dvůr

WC: V restauracích.

Nejbližší další výlety agentury Velká dobrodružství: Valašské Klobouky, Štramberk, Hranice, Hukvaldy, Kopřivnice.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali kamarádi Aneta a Patrik z Havířova

Postřehy dětí:
Anet (6 let): „Našli jsem velký a starý strom a viděla jsem kytky, co vypadaly jako žluté lekníny.“
Páťa (7 let): „Mně se výlet líbil moc. Šlo se po rovince a bylo tam hodně hledacích úkolů.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do Poodří. Do krajiny rybníků, širých luk a lužních lesů, kterou se nespoutaný tok řeky Odry vine jako had. Do končin, kde se řeka volně rozlévá po okolí, zaplavuje louky i lesy, a spoluutváří tak unikátní mokřadní území – Oderskou nivu. Žijí zde bludičky, rusalky a možná také Rákosníček. Potkáme rybník se stulíky žlutými, rybník, na kterém se pohupují stovky vodních ptáků, ale také rybníček Brčálník.

Naše putování začíná u vlakového nádraží, provedeme vás krásnou přírodou a na závěr vás také pozveme do známé Galerijní ulice. Protože se nejedná o úplně turistickou oblast, některé stezky mohou být zarostlejší. Takže pořádné boty a dlouhé kalhoty s sebou. Po dešti na výlet nevyrážeje, mohlo by vás překvapit bahýnko.

Výlet vznikl s laskavou podporou Obecního úřadu Jistebník. Díky tomu je pro všechny výletníky zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, dnes půjdete pravou divočinou. Ukážeme vám místa, která jsou tak dobře schovaná, že je člověk bez našeho doprovodu určitě snadno nenajde. Ovšem pro ptáky je to ráj. Jsou jich zde tisíce a určitě mnohé z nich nejen uvidíte, ale také poznáte. Stejně jako ke všem našim výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Pokud ji po vyluštění přinesete na Obecní úřad Jistebník, dostanete za ni dáreček.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujeme u nádraží, kde je obrovské parkoviště zdarma. Právě tato železniční stanice je rozcestím červené a zelené turistické trasy značky. Kromě turistických tras prochází tímto rozcestím dálková cyklostezka známá jako Jantarová. Víte proč právě Jantarová stezka? To si řekneme asi za půl hodinky.

Míříme ke kavárně Oáza, před kterou je naučná tabule *JISTEBNÍK*. Zde si vyzvedneme první písmenko do tajenky.

Najděte text o obci pod leteckou fotkou.

1. **Opište předposlední slovo prvního řádku.**

Vidíte znak obce? Je to stříbrno-modře vlnitě dělený štít, nahoře jsou zkřížené klíče, dole ryba, obojí obrácených barev. Poznáte rybku? A víte, proč je ve znaku? Má to jednoduché vysvětlení.

Za železničním náspem se totiž jihovýchodním směrem rozprostírá chráněná krajinná oblast Poodří. Je zde vybudovaná soustava různě velkých rybníků, které jsou od sebe odděleny hrázemi a řadou luk. Vodní plochy a rákosiny na jejích okrajích slouží jako útočiště řadě vodních ptáků. Kolem cesty rostou staré rozlehlé vrby. Tato lokalita paří k turisticky nejnavštěvovanějším místům v oblasti Poodří. A také k těm nejkrásnějším.

Opatrně přejdeme koleje a vydáme se po červené značce směrem doleva.

Cestou však potkáme cedulku *CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST POODŘÍ*, u které nás čeká další písmenko do tajenky. Než přejdete silnici, pořádně se rozhlédněte!

Na cedulce jsou dvě zvířata. Najděte savce a podívejte se mu do tlamy.

2. **Co žlutého mu z ní vyčuhuje?**

Držíme se červené turistické značky. Stejným směrem ukazuje i cedulka upozorňující na blízké rybářství. Jdeme po asfaltce mezi poli. Po pravé ruce za rákosím a stromy máme Křivý rybník – to je jeden z těch větších. Ještě si ho dnes prohlédneme pořádně.

Najděte dopravní značku zákaz vjezdu. Které dopravní prostředky sem nesmí vjet?

Pod značkou je nápis.

3. **Opište první slovo textu.**

Pokračujeme dál. Tato část procházky patří mezi ty nejméně zajímavé, ale nebojte se, protože za 10 minut už vstoupíme do ptačího ráje. Mezitím si můžeme trochu vyprávět.

Celá jistebnická oblast je již od 14. století spojena s rybníkářstvím, hlavně s chovem kaprů. Ale mají tu rádi i jiné druhy ryb. Soustavu jistebnických vodních zrcadel tvoří 28 (někde je uváděno 31) menších či větších rybníků. Jsou to například Průtočný, Sítinový, Starý, Bažantí, Bezruč. A na druhé straně v místech, kudy procházíme, právě rybník Křivý, Prutník, Kukla, Oderský, Podhorní.

Jednotlivé rybníky jsou od sebe odděleny hrázemi, rákosem.

Největší Jistebnický rybník pojmenovaný po Petru Bezručovi má rozlohu 0,7 km2. Brouzdáním kolem něj zakončíme náš výlet.

Vidíte máky, které rostou kolem cesty? Znáte nějakou pohádku nebo večerníček, ve kterém rostou? Co třeba tu o Makové panence?

4. **Jak se jmenoval její motýlí kamarád?**

Před sebou vidíme několik domků. I ty patří pod obec Jistebník.

Zkuste si tipnout, podle čeho se Jistebník jmenuje Jistebník.

Základem jména obce je již zaniklé slovo *(j)istba*. Ve staré češtině označovalo jednak různé části domu, jednak mostní pilíř nebo oblouk, dále též (vedle podoby *jistebník*) strážný domek baštýře (rybníkářského pracovníka). *Jistebník* bylo také označení samotného baštýře, hlídače rybníků.

To tedy sedí! Také byste chtěli hlídat rybníky? Která pohádková postava tak činí? Dnes ji potkáme!

Jistebník vznikl na terase oderské nivy v souvislosti s rybničním podnikáním ve 14. století. Tehdy se ještě vesnice jmenovala Štibnyk. První písemná zmínka o ní je z roku 1373. Původně náležel Jistebník k bíloveckému panství pánů z Kravař, později byl za pobělohorských konfiskací zvláštním samostatným statkem. V držení se zde vystřídalo několik rodů – Pražmové z Bílkova, Vilémovští z Kojkovic, Vanečtí z Jemničky, Želečtí z Počenic, Larisch-Mönnichové a v 19. století Blücherové z Washlstattu.

S rybníkářstvím se pojí zasvěcení farního kostela ze 16. století sv. Petru a Pavlu, patronům rybářského cechu.

U sloupu s dráty stojí osamocený strom. Objevíte na něm turistickou značku? Poznáte, o jaký druh stromu se jedná?

Najděte strom s červenou tečkou.

Kdo první uvidí budovu rybářství? Najděte na obrázku rybu.

5. **Jak se tato ryba jmenuje?**

Za rybářstvím odbočte doprava. Vyrážíme k rybníkům!

Opouštíme červenou značku a vydáme se přes hráz přes vodu. Kolem nás je teď snad 10 rybníčků. Myslíte si, že má každý svého hastrmánka? A znáte nějaká vodnická jména? Zkuste každému rybníku, který vidíte, vymyslet jméno vodníka, kterému by se v něm líbilo. My začneme. Takže napravo by mohl žít vodník Bláťáček a nalevo zase Kvakulda. :)

Jednotlivé rybníky jsou od sebe odděleny sypanými, dokonce i několik metrů širokými hrázemi, které jsou většinou zpevněny vzrostlými stromy. Vodní plochy rybníků a jejich nejbližší okolí jsou rájem vodního ptactva, ryb, plazů i obojživelníků. I proto není divu, že má obec Jistebník ve znaku kapra a CHKO Poodří jednoho ze vzácných druhů vodních ptáků – motáka pochopa. Náramně se mu tady daří, protože tu roste spousta rákosí a orobinců. V hojném množství tady roste i chráněná kotvice plovoucí a na loukách u rybníků při troše štěstí uvidíte poletovat výjimečného motýla – modráska bahenního.

Jistebnické rybníky jsou od roku 1991 součástí Chráněné krajinné oblasti Poodří a některé z nich jsou chovné. Stará se o ně právě společnost *Chov ryb Jistebník*, která v nich chová kromě už několikrát zmíněných kaprů také sumce, candáty, štiky a další němé šupinatce. Podzimní výlov rybníka Bezruč patří k tradičním místním událostem, a pokud jste z okolí, nenechte si ho ujít.

Na každé straně máme rybníky a rybníčky. Procházíme mezi nimi kolem další budovy rybářství, kterou máme po pravé ruce. Je u ní i loďka s vápnem a krmná věž.

Proč se do vody sype vápno? Pomáhá rybám. Ničí totiž různé parazity a zbavuje vodu sinic. (Sinice jsou ty zelenkavé „fujtajblíky“, co odvážným plavcům s odolnou pokožkou, co do nich lezou, vytvářejí pod plavkami páchnoucí bahýnko.) Jak vidno, naši předci dobře věděli, proč své světničky bílili vápnem…

Slyšíte všude kolem kuňkání žabek a křik ptáků?

Poodří má sice ve znaku motáka pochopa, ale vám se, děti, asi bude nejvíce líbit ptáček, kterému se říká létající drahokam. Víte, který to je?

Ledňáček říční je velký asi jako vrabec, dosahuje hmotnosti zhruba od 30 do 50 gramů. Výrazným rysem tohoto opeřence jsou velká hlava s dýkovitým zobákem a krátký ocas. Peří je svrchu zářivě modrozelené, vespod rezavě hnědé. Samičky a samečky není téměř možné rozlišit a obdobně mají i mláďata stejné vybarvení jako dospělí jedinci. Pro schopnost neomylného odchytu ryb má ledňáček anglické pojmenování Kingfisher, tedy Král rybář. Kdo jej viděl při obstarávání potravy, ví, že nejde o lichotku. Ledňáček se posadí na větev nad vodou a pozorně sleduje dění pod sebou. V okamžiku, kdy má vyhlédnutou kořist, jako šíp sjede k vodní hladině a rozčísne ji namířeným zobákem. Díky průhledné membráně,

která kryje ledňáčkovy oči, dokáže tento lovec s jistotou chytit kořist až v půlmetrové hloubce. Zpět na větev se i s kořistí bez problémů vrátí i do dvou vteřin od okamžiku, kdy se od ní odlepil. Prostě je to modrá střela, modravý šíp. Nebo také modravý minibumerang.

Když se budete dobře dívat, možná ho spatříte. :) Kdo zatouží seznámit se s rodinným životem ledňáčků víc, nechť zašátrá v babiččině knihovničce nebo zapadlých koutech veřejných knihoven po útlém spisku Karla Nového *Rybaříci na modré zátoce*. Autor ji však napsal v roce 1936.

Kromě ledňáčků zde můžete narazit také na skřítka Rákosníčka. Je to tu pro něj jako dělané, takže není vyloučené, že se sem přestěhoval. My jsme o tom přesvědčeni a jeho rybníček vám za chvilku ukážeme.

Máte rádi tento večerníček?

6. **Jak se jmenuje rybník, ve kterém Rákosníček bydlí?**

Za mlhou hustou, že by se dala krájet, a dost možná ještě dál je rybník _____. Ve dne je docela obyčejný, ale sotva ho večer přikryje černočerná tma, začnou se tam dít podivuhodné věci.

Večerníček o skřítkovi namluvila herečka Jiřina Bohdalová, která svůj hlas propůjčila také jiným dvěma skřítkům z mechu a kapradí. Víte, jak se jmenují a kde bydlí?

Na konci hráze se dobře rozhlédněte. Nalevo už desítky let stojí památný strom. Tento topol černý patří mezi největší původní stromy v Poodří. Roste na levém břehu Odry naproti ústí Lubiny.

Kdo ho najde jako první? Zjistěte z tabulky, jak je strom starý. Máme tady někoho také tak starého? Věk kolika členů vaší rodiny by se musel sečíst, aby vám vyšlo stáří topolu?

Zkuste „drobka“ obejmout!

Na cedulce je zvíře, které jsme dnes už jednou zkoumali. Jak to vypadá s jazykem? Stále stejná barva? A co lak na drápkách? :)

7. **Jakou barvu má lev na obrázku?**

Za rybníkem odbočíme doprava. Vodu nyní máme po pravé ruce.

Rybník Prosňák je dalším významným hnízdištěm. Usadili se zde racci, kormoráni i volavky. Na hladině možná zahlédnete také vzácnější druhy ptáků: lysky, roháče, zrzohlávky či potápku černokrkou. Jsou to především tažní ptáci.

Víte, co jsou tažní ptáci? Když nastane podzim a je jasné, že co nevidět přijde zima, tažní ptáci odtáhnou. Což znamená odletí. Kam? Do teplejších krajin na jihu. Čeká je daleká cesta, třeba i přes moře. V jižních krajích je teplo a dostatek potravy. U nás by se tito ptáci v zimě neuživili. K tažným neboli stěhovavým ptákům patří třeba vlaštovka, jiřička, husa velká, čáp, špaček, skřivan a kukačka, ... Taky slavík. To je jistota! O slavíkovi toho víme docela dost, protože autorka tohoto textu se jmenuje stejně. Slavík se německy řekne nachtigall... :) Jak prosté! Přitom to nikdy nikdo nenapíše správně! Ať táhnou, nevzdělanci!

Odborníci potvrdili, že různé druhy ptáků netáhnou každý rok stejnými místy. Pravdivé není ani tvrzení, že předlouhou trasu většinou absolvují v jednom zátahu, bez jakékoli přestávky. Většina stěhovavých ptáků letí denně pouze několik hodin. Za „směnu“ zvládnou něco přes sto kilometrů. Například běžný průměr vlaštovky je 200 km. Dělají si přestávky. Přistanou, odpočinou si, nakrmí se. Mnozí řidiči by si z nich měli vzít příklad. Je-li nevlídno, klidně si přestávku protáhnou na pár dní. Cesta na africký kontinent jim tak může trvat i pár měsíců.

Chtěli byste být tažným ptákem? Nebo raději sedíte doma za pecí a létáte jen po netu? :)

Nalevo míjíme dva uschlé stromy, které vypadají jako taneční pár. Nezdá se vám?

Koruny stromů jsou plné parazitického neboli příživnického jmelí. Nechává se „krmit“ svým hostitelem – stromem, na kterém roste.

Zdálky vypadají „koule“ větviček jmelí jako ptačí hnízda. Na rozdíl od nich se však i v zimě zelenají jako na lesy. (Nebo jako kdysi složenky či stokoruny.) Jmelí ovšem není jen jedním ze symbolů Vánoc a věčné zeleně, je to také účinná léčivka.

Má vliv na srdce, krevní tlak i aterosklerózu. A jak jsme si kdysi na vlastním těle potvrdili, náramně podporuje chuť k jídlu.

Jmelí bílé roste v korunách listnatých i jehličnatých stromů, kterým odebírá vodu a minerály. Ostatní živiny si dokáže vytvořit samo díky vlastní fotosyntéze. Jeho zelené větévky rostou do tvaru koule, která může mít průměr až metr. Jmelí je vázané na „svůj" strom. Když jeho hostitel uschne, uschne také. Žijí a umírají spolu. Současný výzkum dokázal, že nejvíce prospěšných látek je ukryto v lístcích. Za nekvalitnější jmelí je považováno to, které roste na jabloních, hlohu a dubu. Jmelí dokáže regulovat krevní tlak. Změkčuje a odstraňuje vápenaté usazeniny v cévním systému, a tak dokáže bojovat i proti ateroskleróze. Varem se ovšem účinné látky ve jmelí ničí. Proto se nejčastěji používají tinktura, studený macerát nebo usušené listy. Ale pozor, děti! Fakt nejezte jeho bílé kuličky. Jsou jedovaté a pro léčebné účely zcela nevhodné. Ani pro tenhle zázrak nelezte do výšek! Jmelí sušené nebo jako tinktura se dá dnes běžně koupit, takže takhle rizikový sběr opravdu není nutný.

Kdo první uvidí nalevo jez? Leží na řece Odře, po které se celá oblast jmenuje.

Řeka Odra je evropský veletok. Tipnete si, jak je dlouhá?

Měří přibližně 854 km a pramení na Moravě pod Fidlovým kopcem ve výšce 634 m n. m. Vzniká spojením tří pramenných potoků, které vytékají z Oderských vrchů. Teče zprvu na severovýchod, před ústím Budišovky se stáčí k jihovýchodu a pod Jeseníkem nad Odrou k severovýchodu. U Bohumína opouští naše území a dále teče přes 800 km Polskem až do Baltického moře.

Její název vznikl ze slova *uod/ued*, které svého času znamenalo prostě „voda". Přidáním písmenka *r* vzniklo *uedr/uodr*, a to nejen jako prapůvodní jméno řeky, ale také jako základ pro slova *odor*, *water* a *wasser*.

O pár desítek metrů dál napravo je Rákosníčkův rybník. Je tak zelený, že se zde strašidýlko krásně ztratí. Potichoučku se k němu jděte podívat, třeba Rákosníčka uvidíte.

Nejdříve to ve vodě zažbluňká, pod břehem zakuňká, v rákosí lupne, ve vrbě hrkne a teprve potom se objeví Rákosníček. Je to skřítek neposeda, zvědavý jako opičák, a tak už nedočkavě vyhlíží, až se na hladině zatřpytí první hvězda...

Pěšina, která tady byla odjakživa, nás lukami vede k rybníčku, který je pro změnu plný stulíků. Netrhat, jen koukat! :)

Šlapeme stále rovně za nosem až k rybníčku, ze kterého na nás pro změnu kouká vodník. A než k němu dojdeme, povíme si něco o jantaru!

Víte, co je to jantar? A proč se po něm jmenuje zdejší cyklostezka?

Jantar je jeden z nejstarších a nejhledanějších pokladů. Zlato moře. Prostě zkamenělá pryskyřice. Stáří jantaru se pohybuje mezi 360 a jedním milionem let. Pochází z období prvohor až čtvrtohor. Jde o pryskyřici, která na místech, jež později zaplavila moře, vytékala z borovic. Jak si tak lepivě tekla, přilepily se na ni kousky rostlin, občas nějaký ten hmyz. Pomalinku se potopily… Navždy. Působením tepla a tlaku pryskyřice postupně zkameněla. Co bylo v ní, zůstalo perfektně zakonzervováno. Proto se dnes vědci pokoušejí dostat například z komárů, kteří zůstali v pryskyřičných valouncích uvězněni, třeba DNA (neboli deoxyribonukleovou kyselinu, nositelku genetických informací) dinosaurů. Pokud v pradávném komárkovi zůstala kapka ještěří krve z večeře, je to teoreticky možné. (I když jen hodně teoreticky a s brontosauří dávkou fantazie.) Jestli nás paměť neklame, zatím se to podařilo pouze režisérovi Stevenu Spielbergovi ve filmu *Jurský park*. :) A ve výsledku z toho nic moc přínosného nevzešlo.

Jedním z nejděsivějších masožravý dinosaurů ve snímku byl Tyrannosaurus rex. Neměl žádného přirozeného nepřítele. Určitě ho znáte. Všechny děti totiž znají dinosaury. Nebo se snad mýlíme? :)

Jak se říká živočichovi, který se živí dravým způsobem?

(Poradíme, že toto cizí slovo začíná na P. A také se tak jmenuje jeden slavný film s A. Schwarzeneggerem)

Ale zpět k jantaru. Jantary jsou barevně rozmanité. Od tmavě hnědé přes světlou až citronově žlutou.

Nás ale zajímá jantar, který se převážel po Jantarové stezce! Zřejmě byla jednou z nejstarších a zároveň nejznámějších obchodních cest spojujících sever Evropy s jihem. Existovala již dlouho před naším letopočtem. Na našem území vedla Moravou. V římských časech se prý klikatila od Baltu Moravskou bránou do Carnuntumu (u Vídně).

Jantarovou stezku a kupecké karavany, které po ní od nepaměti putovaly, chránila na Moravě řada pevností. Z původních malých tvrzí v průběhu staletí vyrostly pevné hrady. Na Moravě se mnohé dochovaly až do dnešních dnů. Stačí navštívit například Buchlov, Helfštýn, nebo Hukvaldy, aby člověk pochopil význam slova nedobytný. Na všechny tyto hrady mimochodem vedou také naše výlety s tajenkou. :)

Po hrázi mezi rybníky, kterou nyní vidíte napravo, Jantarová stezka určitě nevedla, protože v té době tady rybníky ještě nebyly. Ale nedaleko odsud určitě ano.

Jsme u Krupova rybníka. Najděte zvoničku a zazvoňte si.

Také je zde vodník a dřevěná štika s kořistí v tlamě. Vidíte ji?

Vyhledejte krásnou knihobudku a ruku, na které se dá sedět. Odpočiňte si pár minut, větší část výletu už máme za sebou.

V místech, odkud jste se vynořili z lesa, je dřevěná socha jednoho známého dravce.

8. **Jak se jmenuje dravec?**

Vypadá to, že ji pan řezbář zkoušek otesat i z druhé strany. :)

Přečtete nápis dole?

Přejdeme cestu k hrázi a také zelenou turistickou značku. Pokud bychom se vydali doleva, došli bychom do obce Košatka. Byla založena v roce 1923 sloučením Malé a Velké Košatky, nyní spadá pod Starou Ves pod Ondřejnicí. Zdejší zajímavý kulturní život spojený s udržováním národních tradic a zvyků kdysi přitáhl a okouzlil velikány naší národní kultury: Petra Bezruče a Leoše Janáčka. Z návštěv Košatky čerpali poučení a inspiraci pro svá díla.

Víte, kdo byl Leoš Janáček? Znáte některou z jeho oper? Co třeba tu o lišce? Poradí starší sourozenci nebo rodiče?

9. **Jak se jmenuje známá pohádková liška?**

Opatrně přejdeme cestu a stále pokračujeme rovně kolem rybníka až k otevřené železné bráně napravo. Budeme u ní asi za 10 minut.

Napravo vidíme, že rybníky a odstavená říční ramena jsou plná zajímavých vodních rostlin. Luční tůně jsou zase ideálním místem pro rozmnožování obojživelníků – kuněk, rosniček, čolků nebo třeba ropuch.

*Pokud jsou tu **rosničky**, jistě by je tu mohli lovit meteorologové. Tahle žabička je totiž jejich patronkou. Proč právě ona? Protože rosničky dokážou předpovídat počasí. Přesněji řečeno jeho změny. Dejte téhle zelenkavé krasavici do velké zavařovačky žebříček a... Když vyleze na jeho vrchol, bude pravděpodobně jasno nebo slunečné počasí. Když zůstane v dolní části nebo na zemi, může to znamenat blížící se deštivé nebo chladnější dny. A pokud třepe nohama, mohlo by to signalizovat možnost bouřek či deště. (Případně infarkt, což však nemáme vědecky potvrzeno.)*

Prý je to mýtus, ale nejsme si tak jisti, zda si právě sem nechodí meteorologové své malé pomocnice opatřovat. Třeba pro případ, že by se jim rozbily počítačové modely, že. Nejspíš je tu ale neuvidíte. Rosničky jsou chráněné, takže je musejí lovit tajně...

Pokud jsou tu však **ropuchy**, klidně by tu mohl poskakovat nějaký zakletý princ. Holčičky, dívky, paní i dámy, hoši a páni, víte, jak ho zbavit kletby? Ano, kontaktem rtů, tedy partií velmi citlivých na doteky. Znáte ještě nějakou pohádku, v níž pusinka osvobodila zakletého prince nebo princeznu?

Není tady někdo z vás zakletý? Je to nezbytné ověřit. Dejte pusinku tomu, koho máte po levici. Stačí na tvář.

Pokud je to běžec nebo cyklista, raději ho nechte zakletého. V pohybovém obluzení je mu zjevně dobře i bez vašich polibků. :)

Věděli jste, že se ropucha obecná živí larvami, plži, pavouky a hmyzem? Že loví převážně za nocí? Ovšem jen za letních, protože od října do konce března spí v norách nebo pod kameny. Už od konce března do dubna se ale v mělkých vodách čile rozmnožuje. Žáby putují k té tůni, ve které se samy narodily. Aby se zadařilo, samička často samce až k tůni donese na zádech. Někdy i více uchazečů o otcovství najednou. Nutit je nemusí, skáčou na ni sami. Samiček je málo, samečků mnoho, a tak vědí, že je třeba obsadit místo s předstihem, tedy už při přesunu k místu rozmnožovacího aktu. Do vybrané

tůňky klade samička vajíčka ve šňůrkách dlouhých 5 až 10 m, které omotává okolo vodních rostlin. Velmi nebezpečná je pro ropuchu moucha masařka. Naklade na ni vajíčka, larvy vniknou obojživelníkům do nosních otvorů a zahubí je.

10. **Jak se jmenuje žabí larva?**

Vstupujeme na hráz mezi Bažantím rybníkem a Bezručem. Tady je opravdu klid a minimum lidí. Místo si určitě zaslouží být chráněnou oblastí.

Poodří je druhou nejmenší chráněnou krajinnou oblastí a zároveň i jednou z nejmladších v České republice. Nachází se v Moravskoslezském kraji v severovýchodní části Moravské brány mezi obcí Jeseník nad Odrou na jihu a městem Ostravou na severu. Výrazným rysem krajiny Poodří jsou rybníky – na území CHKO jich je téměř 70!

Ukažte na prstíčkách číslo 70. (Ano, budete k tomu potřebovat obě ruce. A několikrát!)

Díky tomu, že v této krajině lidé neřádili tolik jako jinde a nesnažili se vodní živel zkrotit odvodňovacími strouhami a podobně, si tu voda dělá, co chce. Když je jí v řece moc, klidně se rozlije do okolí. Prostě přeteče a zaplaví louky i lesy. Vyschlé tůně se naplní vodou a poskytnou prostor k životu a rozmnožování obojživelníkům či žábronožkám. (Kdo jsou žábronožky? Korýši, co se podobají krevetám. Takovým našim domácím – malinkatým. Přes 3 cm nikdy nevyrostou. Takže k jídlu asi nic moc.) Vzájemné fungující propojení řeky a krajiny je tím nejcennějším, co v Poodří je.

Potichoučku jako myšičky se suneme po hrázi, ruší nás jen občasné šplouchnutí ve vodě. I tam, kde cestička skoro není vidět, se jí držíme, co to jde. Byli jsme varováni, že sejít z cesty se nevyplácí. Mimo stezky jsou v lesích i jinde místy močály, takže bychom se mohli probořit. Jestli také utonout, jsme se raději neptali. Rovněž tu žijí bludičky. Co se divíte? Kde je Rákosníček, tam jsou logicky bludičky… To je jasné!

Víte, co je bludička?

Nadpřirozená bytost vyskytující se po celém světě. Také přirozený přírodní světelný jev, který dal nejspíše podnět k víře v existenci strašidelného stvoření. Bludičky se objevují v noci – především v močálech a bažinách – a svádějí pocestné ze správného směru. Říká se, že jde o duše mrtvých, zejména zemřelých násilnou smrtí či nekřtěňátek. Mívají podobu modravých světel, dětí nebo mužíčků s lucernami či hořícími košťaty. Mohou být také dušemi čarodějnic. Prý se vždy objevují v lichém počtu.

Děti, tušíte, co je to lichý počet? Například čísla 1, 3, 5, 7, 9, která se nedají dělit číslem 2. Kolik vás tady je? Nejste náhodou bludičky? :)

Bludičkám jsou podobné také zvláštní lesní víly. Inspirován jednou z nich napsal Antonín Dvořák známou operu.

11. **Jak se jmenuje nadpřirozená dívčí postava?**

Na hrázi jsou budky a zbytky stavení. Na jejich stěnách se vyřádil místní poeta, ale slouží také jako skrýše vodního ptactva.

Nalevo na konci hráze je přírodní rezervace **Rákosina** – nejrozsáhlejší suchozemská rákosina v CHKO Poodří s několika malými mělkými tůňkami. Území má vysokou hladinu podzemní vody a vyskytují se zde mnohé chráněné druhy vázané na vodní a mokřadní prostředí. Z rostlin jsou to například žebratka bahenní, sněženka předjarní nebo masožravá bublinatka jižní. Na území je vstup možný jen s povolením CHKO Poodří, aby byla zachována klidová zóna bez rušení člověkem. Takže my se budeme držet pěšinky, která vede směrem doprava, a nikam neodbočíme.

Napravo od nás je rybník zvaný Petr Bezruč. Po moravském básníkovi, autorovi dodnes docela populárních *Slezských písní.* V čem je mu rybník podobný či jak s ním souvisí, netušíme. (Pokud si dobře pamatujeme, jeho literární hrdinka Maryčka Magdonova se utopila v Ostravici, nikoli v kachňáku.) Kdopak z rodičů až prarodičů si právě teď vzpomněl na bardovu legendární báseň *Ostrava* v podání Jiřího Wimmera? :)

Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem,
sto roků kopal jsem uhlí,
za sto let v rameni bezmasém
svaly mi v železo ztuhly.

Dle legendy Petr Bezruč, podle něhož jsou pojmenovány jak osada, tak zdejší největší rybník, v Jistebníku pobýval. Traduje se zkazka, jak si nedaleko železničního přejezdu kupoval ve třicátých letech 20. století známku na dopis. V místní trafice, která tam dříve stála, chtěl „marky“ (tedy německy *známky*). Trafikantka jej nepoznala a vynadala mu, proč si o ně neřekne pěkně česky: „Známky!“ On se tomu nadšeně smál, protože sám v časopisech bojoval za českou řeč. Za český jazyk, kterým pak koupené známky nejspíš s chutí olízl…

Došli jsme až k silnici, za kterou už vidíme koleje a start našeho výletu.

Měli jste štěstí na počasí? Líbilo se? Tak teď už jen mrknout do tajenky a zjistit, co na nás z ní kouká. Jeden tvoreček, který ve zdejších lesích u vody žije. A že to slovo vypadá divně? Je to jeho latinské pojmenování a my vám trošku chtěli zamotat hlavinky. O rosničce už jsme dnes mluvili. :)

Výlet nám utekl doslova jako voda, takže nám nezbývá než se s vámi pomalu, ale jistě rozloučit. Vše je hotovo. Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zajít s vyluštěnou tajenkou na Obecní úřad Jistebník a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám v krajině ptáků, vod, kopřiv a jiného býlí s námi líbilo, a těšíme se na našich dalších výletech s tajenkou na shledanou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.jistebnik.cz, poodri.nature.cz/homepage, www.poodrizije.cz/cs/.

Tip na závěr:

Až si půjdete vyzvednout dáreček, určitě v Jistebníku navštivte slavnou ***Galerijní ulici****.*

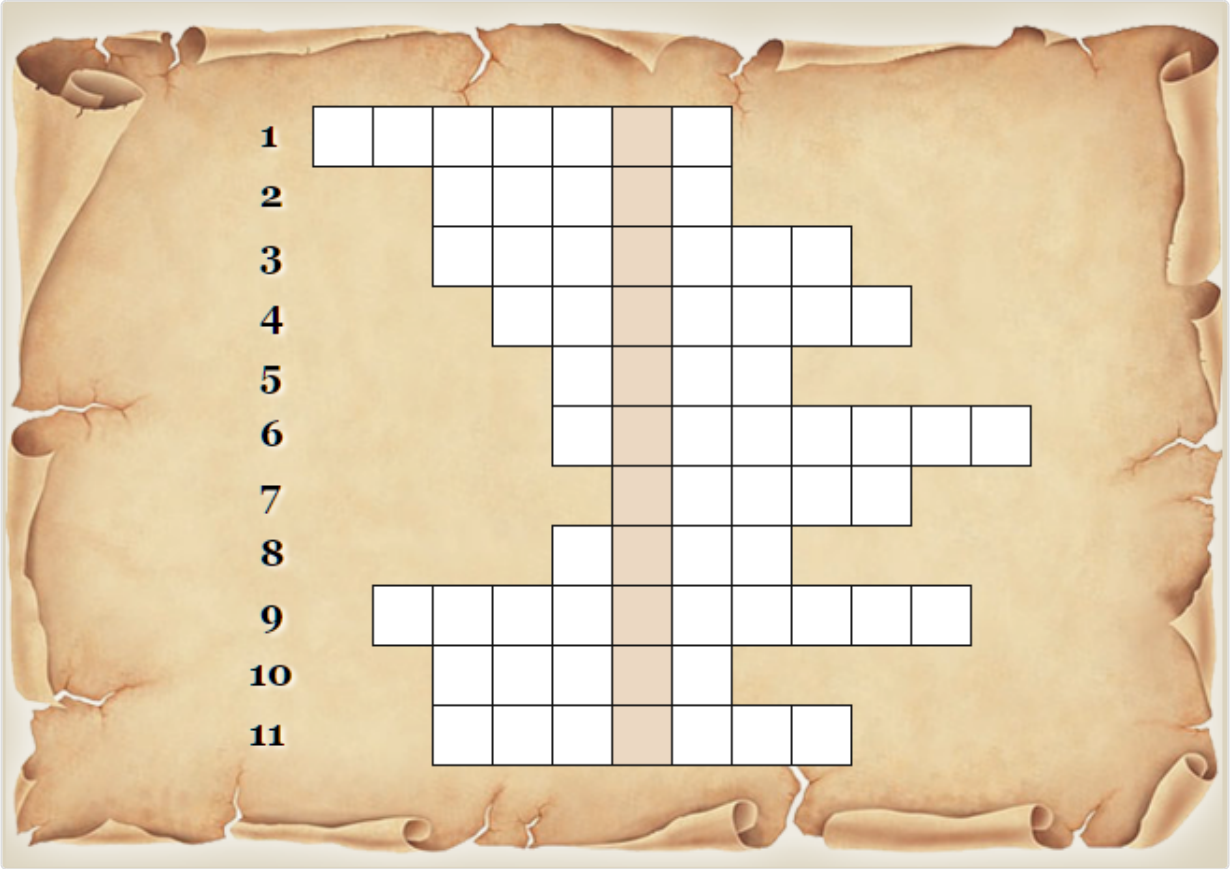
Po její téměř třistametrové délce jsou od roku 2013 k vidění různá umělecká díla, která jsou umístěná na plotech a domech.

Sochy ze dřeva, co tady vznikly v průběhu sympozií, pro změnu zdobí jak hladinu ***Galerijního rybníka****, tak jeho břehy. Od Galerijní ulice je tato rybniční výstavní „síň“ vzdálená necelý kilometr a rozhodně stojí za to ji navštívit.*

Krásná je také procházka mezi stromy ke kříži nad obcí. ***Alej ke kříži*** *byla vysazená 13. listopadu 2021, a to po obou stranách části polní cesty z Jistebníku do Fonovic. Vede podél obnoveného Knoppova kříže z roku 1848. V aleji bylo vysazeno 100 tradičních odrůd hrušní, jabloní, slivoní a jeřábů a také 116 keřů trnek, růží a lísek. Délka aleje je asi tak 523 m a na její výsadbě se podílely zejména místní občanské spolky za finančního přispění z evropských projektů.*

Otázky k tajence

1. **Opište předposlední slovo prvního řádku.**
2. **Co žlutého mu z ní vyčuhuje?**
3. **Opište první slovo nápisu.**
4. **Jak se jmenoval motýl?**
5. **Jak se tato ryba jmenuje?**
6. **Jak se jmenuje rybník?**
7. **Jakou barvu má lev?**
8. **Jak se jmenuje dravec?**
9. **Jak se jmenuje známá pohádková liška?**
10. **Jak se jmenuje žabí larva?**
11. **Jak se jmenuje nadpřirozená dívčí postava?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 20:41